Ett svenskt hovdrama

En historisk roman från Gustaf III:s tid, då Stockholm levde i ett rus av fester, då Bellman sjöng och de politiska ränkemästarna dryftade sina planer i korridorer och kaffehus...

Skuggan av en spira

av *Erik Sjögren*

"Skickligt komponerad . . . en tidsskildring som förefaller äkta". Ny Tid

16:50, inb. 21:—

BONNIERS

Mode **NYA** hattar vår specialitet

Ozelot eller Setter

2 olika slags prickigt material, vilket blir vårens stora nyhet i hattar. De båda modellerna ni vän här är första exponenter från vår ateljé.

Göta hattlager

GÖTGATAN 39
Tel. 41 38 88

Strax intill Medborgarplatsen.

Det bästa för linoleummattans vård

JOHNSON'S GOLV-POLISH är framställt efter originalrecept från världens största och mest kända golvvaxproducent, S. C. Johnson & Son Inc. U. S. A. I dag likaväl som för 75 år sedan gäller att ett golvvax från JOHNSON'S är det bästa som står att uppbringa.

Därför använder miljoner husmödrar jorden runt

JOHNSON'S

självbonande golvpolish

(för alla slags golv utom oljeckrade parkettgolv)

Enbart i Sverige bonades 1953 med JOHNSON'S GOLVPOLISH en yta lika stor som en 15 m. bred autostrada Stockholm—Roma.

Vackrare, hållbarare, klibbfria, högglänsande golv med mindre arbete

SVENSKA SJUKHUS och KOMMUNALA inrättningar — där kravet på vackra och välskötta golv är stort — har sedan 1934 använt JOHNSON'S självbonande golvpolish.

För nästa gång

köp hem i dag!

Men se till att Ni får äkta JOHNSON'S GOLVPOLISH i den gul-röd-svarta förpackningen.

Finnes hos Er försäljare av rengöringsmedel.

Tillverkare:
HANDELS AB RIVIERA — Gävlegatan 12 B — Stockholm

Debatt kring arbetarprästerna

En grupp arbetarpräster samlade i en bar vid en bakgata i Paris.

DEN KYRKLIGA aktionen mot arbetarprästerna i Frankrike har självfallet försvarats av de franska biskoparna och av den officiella katolska pressen. I detta försvar sägs först och främst att det påvliga förbudet inte är betingat av politiska skäl, utan av rent religiösa motiv. "För att göra slut på påtalsamma anklagelser vill jag högtidligt förklara att besluten... inte fattats av politiska hänsyn", förklarar kardinal Feltin i ett herdabrev, som här till de mest uppmärksammade inläggen i debatten. Det har tvärtom gällt att i prästernas eget intresse "säkra det andligas primat". En rad biskopar har gjort liknande uttalanden. Då präster tjänstgör som arbetare räcker inte deras tid till för den religiösa verksamheten, och deras sinnen kommer att i alltför hög grad sysslа med världsliga frågor — det är huvudlinjen i motiveringen. Kyrkan anser att "prästen, liksom Kristus och kyrkan själv, bör avstå från att direkt blanda sig i världsliga angelägenheter" (kardinalen biskopen i Lille); kroppsarbetet har hindrat arbetarprästerna att "fylla sina egentliga kyrkliga funktioner" och har lett till deras "engagemang i världsliga organisationer" (kardinalen ärkebiskopen i Rennes). Ibland anlyds också att avvikelser (dévіationer) från givna regler och läror förekommit; det är känt att vissa arbetarpräster införit liturgiska nyheter av från kyrkans synpunkt tvivelaktig beskaffenhet.

I dessa brev och uttalanden understrykes ständigt den ovillkorliga pliktен att lyda, att underordna sig inte bara formellt, utan i anda och sanning. Feltin skriver att den franska hierarkin (vars ledande män notoriskt sökt mildra eller förebygga det påvliga inskridandet) helt ansluter sig till det fattade beslutet; "det beror inte på en servil fruktan utan på en grundsats i vår tro, vars ojämförliga kraft historien för övrigt uppenbarat för oss. Denna grundsats, det är kyrkans enhet och lydnaden mot påven." Och från denna utgångspunkt uppmanar arbetarprästerna att böja sig "i allt inre"; "vår tro begär att vi skall gå längre än till en passiv underkastelse, som är mera skenbar än verklig, i det att vi övertygar oss själva att Gud handlar genom sin kyrka".

Att i ordinär mening politiska synpunkter spelat in vid aktionen kan väl dock med säkerhet påstås. Feltin själv har framhävt de marxistiska tendenserna som ett av de främsta skälen till aktion mot arbetarprästerna. Nu kan det visserligen sägas att fördömandet av den marxistiska "materialismen" och den kommunistiska rörelsen är bestämt av religiösa motiv. Kyrkan avvisar en kommunistisk regim på grund av dess religionsfientlighet, inte därför att den är tyrannisk; Mussolini, Franco och Perón har godtagits och understötts av kyrkan. Men vad som från kyrklig synpunkt kan betraktas som en religiös princip framstår för vanligt språkbruk som politik. Ett säkerligen fogs eftertraktat bistånd har de kyrkliga auktoriteterna fått i reaktionär press. I tidningen Rivarol, som samlar spillrorna av den Lavalska fascismen och av Maurras Action française, rasar Jean Madiran och René Johannet mot dominikaner och arbetarpräster och nära nog likställer dem med liberaler, kommunister, judar och andra botinkliga element. Man nämner i detta sammanhang inte att Maurras för nära trettio år sedan drabbades av den påvliga förbannelsen på grund av att han, själv ateist, av rent politiska skäl rekommenderade katolicismen.

Men det är från katolskt håll som den skarpaste kritiken av det påvliga förbudet kommit. Stort uppseende har François Mauriac väckt genom några artiklar i Figaro i slutet av februari. Mauriac talar om "ett ingrepp... som skall väcka genljud i Frankrikes och världens andliga historia". Att töra vid dominikanerna, "det är likbydigt med att sparka en av våra katedraler i luften". Beslutet skulle, antydde Mauriac, ha blivit möjligt genom påvens sjukdom (artikeln kallas "I faderns frånvaro"), ett påstående som Vatikanradion dementerat; i själva verket hade avgörandet skett innan påven insjuknade. Ett nytt konkordat borde tas under överväganде, förklarade Mauriac; han kan härmed inte rimligen ha menat annat än att ett fördrag mellan Frankrike och Vatikanen skulle kunna hindra påvliga ingripanden av detta slag. I en artikel ett par veckor senare har Mauriac emellertid uttryckt sig långt mera moderat, ja, oklart och undvikande, och han har samtidigt lovat att hädanefter hålla tyst i ämnet; möjligen är han påverkad av lydnadsplikten, möjligen av tron att hans egna och andras inlägg förvanlett Vatikanen att gå relativt långsamt och varsamt fram vid likvidationen av arbetarprästerna.

På samma kritiska linje som Mauriac står den franska "vänsterkatolicismen" i gemen. I senaste häftet av Esprit publicerar tidningens kände redaktör Albert Béguin en artikel som i förbudet ser ett hårt slag för den katolska kyrkans ställning bland de franska arbetarna. Brev från ett stort antal icke-troende arbetare visar, skriver han, att de resonerar på ungefär följande sätt: "Man har alltid sagt oss att kyrkan var lierad med vår saks fiender; arbetarprästerna... lugnade oss på den punkten genom att visa att kyrkan var uppmärksam på vårt läge. Om man återkallar arbetarprästerna, måste det alltså vara för att kyrkan är mot oss." Detta resonemang, fortsätter Béguin, är visserligen felaktigt, men det är plausibelt. Vad de franska biskoparna säger i dag går stick i stäv mot den förkunnelse av kardinal Suhard och andra som beledsagade arbetarprästernas första framträdande. Intrycket måste bli av en rättning höger inom kyrkan, av att en framskjuten position övergivits.

I detta sätt att se det kyrkliga ingripandet är mera liberala katoliker överens med en omfattande liberal, icke aktivt katolsk opinion. En rad allmänna synpunkter eller tendenser av intresse skymtar fram i argumentationen. En principiell liberalism kommer fram i bitterheten över att samma kyrka, som i stort sett verkar för Franco, förbjuder präster att leva som arbetare och fruktar miljöns radikala påverkningar; av någon betydelse i det sammanhanget är säkerligen att dominikanerna, som verkställt omplaceringarna inom orden, är spanjoren Suarez, intim vän med Franco och känd som deltagare i den nationalistiska revolutionen. Till liberalismen knyts ett slags franskt nationalism; Vatikanens politik behärskas, sägs det i otydliga ordalag, av de konservativa katolska grupper som dominerar i USA, Quebec, Sydamerika och Spanien, medan den franska katolicismen, den intellektuellt mest lysande, den socialt och politiskt mest avancerade, negligeras. Och slutligen framträder stundom spår av den tredje ståndpunkt som är nästan lika kritisk mot USA som mot Ryssland; det är ingen tillfällighet att denna ståndpunkts främste förespråkare, Le Mondes redaktör Beuve-Méry (själv troende katolik), hör till den officiella kyrkliga linjens främsta vedersakare.

Den kommunistiska uppfattningen, framförd i L'Humanité, är klar och schematisk. Kyrkans försök att vinna arbetarklassen har misslyckats; det är prästerna, inte arbetarna, som blivit omvända; då kyrkan märker kommunismens värvande kraft drar den sig tillbaka för att inte riskera ytterligare nederlag. Då man läser de inlägg som gjorts av skilda grupper av arbetarpräster blir intrycket att en del av sanningen måste ligga i denna kommunistiska tolkning och att alltså kyrkan från sina utgångspunkter haft goda skäl för förbudsaktionen.

I dessa inlägg härskar en marxistisk jargong, som numera knappast brukas annat än inom kommunismen. En av 75 arbetarpräster undertecknad skrivelse började med denna sats: "I en tid, då miljoner arbetare, i Frankrike och i utlandet, är på väg att bli enslig för att försvara sitt bröd, sin frihet och freden, då företagare och regeringar skärper utsugningen och undertryckningen för att till varje pris hindra arbetarklassens framsteg och trygga sina egna privilegier uppställer de religiösa myndigheterna sådana villkor för arbetarprästerna som innebär att dessa präster skall uppge sitt liv som arbetare och avstå från den kamp som de för solidariskt med alla sina kamrater." I det följande påstås att arbetarprästernas verksamhet "har framkallat förvirring inom de grupper som är vana vid att använda religionen till tjänst för sina intressen och sina klassfördomar" och att dessa grupper haft inflytande på kyrkans ställningstagande. Arbetarklassen har, förklarar prästerna, "inte behov av folk som 'höjer sig ned' över dess elände, utan av människor som delar dess strider och dess förhoppningar". Det stora flertalet av dessa protesterande präster har dock sedermera underkastat sig de kyrkliga befallningarna. I flera fall har de försvarat den använda marxistiska terminologin med att de franska arbetarna inte förstår något annat språk; prästerna måste anpassa sig för att vinna gehör. Två invecklade symbolspråk, katolicismens och kommunismens, har mötts inom arbetarprästerna själva; vilket språk som segrat vet åannolikt inte ens de vilkas sinnen är valplatser för konflikten.

HERBERT TINGSTEN

I en artikel i Vårdagens tidning gav Herbert Tingsten en mera allmän presentation av arbetarpräströrelsen.

Vårens stora roman

Världs-succén

LLOYD C. DOUGLAS

DEN PURPURRÖDA MANTELN

Rom omkring år 30 . . . kampen mellan två världar . . . degeneration contra glödande tro . . . kärlek över alla gränser!

- Översatt till 18 språk
- 3¼ milion engelskspråkiga exemplar 105 000 i Danmark 54 000 i Norge

Pris **12:75** inb. 16:50

WAHLSTRÖMS

Våren till mötes

Gå våren till mötes och se det nya modet som presenteras i Meeths fönsterfasad åt Kungsgatan!
Vi ber Er även vara välkommen att på riktigt nära håll — på modeavdelningarna inne i varuhuset — taga del av allt det nya och vackra i vårens rikt varierade mode och välja ut det som passar just Er—i vår!

Stilfulla kappor, klänningar och dräkter, små förtjusande hattar, långa paraplyer, strumpor i vårens nyanser, eleganta handskar och väskor, parfymer med vårens doftер — allt finner Ni hos Meeths, damernas varuhus.

MEETHS

Kungsgatan/Sveavägen • Direkt uppgång i Centrumhuset från T-banestationen

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.